

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет геолого-географічний
Кафедра фізичної географії, природокористування і
геоінформаційних технологій

Силабус курсу

Землезнавство

Обсяг	Загальна кількість: кредитів - 5; годин - 150
Семестр, рік навчання	ІІ
Дні, час, місце	Відповідно до затвердженого розкладу занять
Викладач	к.г.н. Стоян О.О., доцент кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій
Контактний телефон	0677279321
Е-mail	stoyan5691@gmail.com ; physgeo@onu.edu.ua
Робоче місце	кафедра фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій
Консультації	<i>Очні консультації:</i> понеділок, середа з 13:00-16:00 <i>Он лайн консультації:</i> Zoom, Viber за розкладом присутності

КОМУНІКАЦІЯ

е-mail: [e-mail: physgeo@onu.edu.ua](mailto:physgeo@onu.edu.ua); stoyan5691@gmail.com

телефон: 0677279321

соціальні мережі: Viber, Telegram, Google Клас

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – географічна оболонка Землі та процеси її створення.

Пререквізити і постреквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу "Землезнавство" викладається в першому семестрі на першому курсі одночасно з такими предметами, як "Основи фізики Землі", "Хімія сфер Землі", "Вища математика", "Геологія з основами геоморфології", "Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів". Результати курсу використовуються при вивченні таких дисциплін, як «Фізична географія материків і океанів», «Ландшафтознавство з основами ландшафтного планування», «Фізична географія України» та інших.

Мета курсу - викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з основними фізико-географічними поняттями, встановити сутність головних процесів, що відбуваються в географічній оболонці Землі, сформулювати чітко

уявлення про глибокі взаємозв'язки географічних об'єктів, процесів і явищ, про необхідність проведення природоохоронних заходів.

Завдання дисципліни:

- Дати сучасні знання про географічну оболонку Землі, її склад, будову, процеси, явища, які в ній відбуваються. Озброїти студентів розумінням закономірностей формування і існування географічної оболонки.

- Сформувати уявлення про причини зміни дня і ночі, пір року та їх наслідки; вивчити питання будови, складу літосфери, атмосфери, гідросфери та особливостей і закономірностей, взаємозв'язків та взаємовпливів які відбуваються у цих сферах.

- Сформувати вміння і навички роботи з атласами, картами, глобусом тощо. Студенти повинні навчитися знаходити географічні об'єкти на картах атласу, аналізувати спеціальні карти, будувати графіки та профілі. Сформовані навички дозволяють студентам в майбутньому на науковій основі організувати навчально-виховний процес в школі з дисциплін природознавчого спрямування.

Очікувані результати. Здобувач повинен:

знати: - основні риси будови Всесвіту, поняття по Метагалактику, нашу галактику, Сонячну систему; - основні дані про Землю; внутрішню будову Землі, сучасні гіпсометричні і морфометричні особливості поверхні; фактори формування географічної оболонки – космічні, планетарні; особливості впливу людини на географічну оболонку.

вміти: встановлювати зв'язки у природних системах різних рівнів, аналізувати їх, виявляти взаємозв'язки; користуватися понятійним апаратом в об'ємі програми; працювати з географічними атласами й картами, вивчити й знати певний об'єм географічної номенклатури; будувати графіки та діаграми, які демонструють основні показники складових географічної оболонки

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений: у формі лекцій (38 год.), практичних (14 год.) лабораторні (20 год.), організації самостійної роботи студентів (78 год) для денної форми навчання.

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається і на самостійне вивчення предмета здобувачами вищої освіти під час семестру. При викладанні дисципліни використовуються методи навчання: словесні – лекції; пояснювально-ілюстративні; застосування картографічних матеріалів, ілюстрацій, презентації. Практичні та лабораторні роботи, постановка і розв'язання прикладних завдань передбачених курсом. Методи дистанційного навчання – викладання дисципліни на відстані від викладача за допомогою інформаційних технологій (Zoom, інструментів Google). Інноваційні методи навчання – компетентнісний. Заняття на основі інформаційно комунікаційних технологій.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Методологія сучасного землезнавства.

Тема 2 . Сучасні уявлення про склад, будову та походження Всесвіту.

Тема 3. Гравітаційне поле Землі. Форма і розміри Землі.

Тема 4. Рухи Землі.

Тема 5. Магнітне, теплове поля Землі. Внутрішня будова.

Тема 6. Складові і межі географічної оболонки. Літосфера.

Тема 7. Рельєф Землі.

Тема 8. Гідросфера.

Тема 9. Динаміка вод Світового океану.

Тема 10. Води суходолу.

Тема 11. Атмосфера.

Тема 12. Вода в атмосфері. Тиск.

Тема 13. Вітер погода. Клімат.

Тема 14. Кріосфера. Біосфера.

Тема 15. Структура і властивості географічної оболонки.

Тема 16. Диференціація географічної оболонки.

Тема 17. Динаміка географічної оболонки.

Тема 18. Кругообіги в географічній оболонці.

Тема 19. Глобальні зміни у географічній оболонці.

Перелік рекомендованої літератури

1. Врублевська О.О., Катеруша Г.П., Гончарова Л.Д. Кліматологія: підручник. Одеса: Екологія, 2013. 344 с.
2. Дзюбайло А.Г., Монастирська С.С., Досвідчинська М.Р. Загальне землезнавство: підручник. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2013. 246 с.
3. Іванік О.М., Мєнасова А.Ш., Крочак М.Д. Загальна геологія. Навчальний посібник. Київ: ННІ «Інститут геології» КНУ імені Т.Г. Шевченко, 2020. 205 с.
4. Лаврик О. Д. Загальне землезнавство. Книга 1 : навчальний посібник – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2014. 112 с
5. Мельнічук М. М., Білецький Ю. В., Чабанчук В.Ю Загальне землезнавство: Методичні рекомендації до практичних занять для студентів географічного факультету за спеціальностями 106 «Географія» ОП «Географія», 103 «Науки про Землю» ОП «Гідрологія» та 014 «Середня освіта» ОП «Географія. Економіка». Луцьк, 2021. 203 с.
6. Стоян О.О. Землезнавство [текст лекцій]. Одеса : Вид-во «Бахва», 2019. 170 с..
7. Хільчевський В.К., Осадчий В.І., Курило С.М. Основи гідрохімії: підручник. К.: Ніка-Центр, 2012. 312 с.
8. Шуйський Ю.Д., Стоян О.О. Географія корисних копалин Світового океану: походження, формування, поширення [текст лекцій]. Одеса: Фенікс, 2014. 148 с.
9. Ющенко Ю.С. Загальна гідрологія: підручник. Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2017. 591 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна «**Землезнавство**» оцінюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів, які отримують здобувачі представлений у таблиці.

Поточний та періодичний контроль					Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Лабораторні роботи	Практичні роботи		
T1-T5	T6-T14	T15-T19	ЛР1-ЛР9	ПР1-ПР7		
10	20	10	10	10	40	100

Примітка: T1-T19 – номери тем, ЛР1-ЛР9 – номери лабораторних робіт, ПР1-ПР7 – номери практичних робіт, СР – самостійна робота студентів.

Поточний контроль - усний контроль (опитування, бесіда, доповідь); письмовий контроль (контрольна робота, доповідь/презентація); практичний контроль (в ході виконання практичних робіт).

Періодичний контроль - контроль теоретичного матеріалу за заліковими модулями у вигляді письмової модульної контрольної роботи та виконання практичних робіт в межах змістового модуля.

Підсумковий контроль за дисципліною – залік/іспит в письмовій, або усній формі. Залікову оцінку отримує здобувач, який виконав усі обов'язкові види робіт (контрольні та практичні роботи, СР) (Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання ЗВО ОНУ імені І. І. Мечникова). Відповідь під час іспиту також оцінюється. Фінальна оцінка з навчальної дисципліни це сума балів за поточний контроль та підсумковий контроль.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для іспиту (60), допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання модульного контролю, за який отримана незадовільна оцінка.

Самостійна робота складається з самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота студентів (СРС) контролюється у контрольних робіт, звітів і конспектів. Питання з тем, які виділені на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента систематичного самостійного виконання.

Додаткові (бонусні) бали здобувач може отримати при відвідуванні всіх занять виконанні та захисті всіх передбачених програмою завдань, або розробці і публічній доповіді обраної теми курсу, яка не включена до переліку основних питань (10 балів).

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайтів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75%

від можливості максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі навчання.

Політика щодо відвідування та запізнь. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання за яку нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівником курсу. Запізнення без попередження або поважної причини (проблеми із транспортом, несподівані нещасні випадки, проблеми особистого характеру) неприпустимі.

Мобільні пристрої: під час занять тільки з дозволу викладача допускається використання мобільних додатків, Internet-мережі, електронних девайсів.

Поведінка в аудиторії: активна участь, поважне ставлення до всіх учасників освітнього процесу, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення мобільних пристроїв.